

v okviru postave, da se jim da to, kar jim gre po postavi in po pravici. Kar se pa tiče veleizdajstva, naj Madjari le molče; Slovani imajo v tem pogledu popolnoma čisto vest, s katero se niti Madjari toliko ponášati ne morejo. Preteklost avstrijskih Slovanov glede udanosti in zvestobe do cesarja in domovine je neomadeževana, in ravno taka bode bodočnost, to bode izvestno pokazala prva prilika.

Pogajanja glede trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko, Nemško in Italijo se vrše do zdaj povoljno v Monakovem ter se je nadejati ugodne rešitve.

Vnanje države.

Chille. — Iz Valparaísa se poroča, da se je bivši predsednik Balmaceda ustrelil v Santiago pri argentinskem poslaniku.

Kitajsko. — Na Kitajskem preti Evropecem vedno večja nevarnost. Ondotno uže tako fanatično ljudstvo se na nečuvnen način ščuje proti kristijanom, posebno pa rimsko katolikom. V revolucionarnih oklicih očita se katolikom, da kradejo kitajske otroke ter da jih moré. Da se bolj užiga srditost domačega ljudstva, izmišljene so v teh oklicih po katoličanih storjene grozovitosti, ki bodo prej ali slej ondotno lahkoverno in tujcem neprijazno ljudstvo pritirale do skrajnosti. Pa tudi proti protestantovskim misijonarjem je obrnena agitacija. Zato pozivlje angleška vlada vse evropske vlasti, da bi proti kitajski državi vzajemno in krepko postopale.

Nemčija. — V Erfurtu je imel nemški cesar spet govor, ki kaže, da se razmere med Nemško in Francosko še precej napete. V svojem govoru je imenoval baje cesarja Napoleona I. „parvenu“, na kar so francoski listi zagnali velik šunder.

Uradni list je objavil naredbo, po kateri bodo s 1. oktobrom le aktivne vojaške osebe, bivše častniške gojence vojaških šol na tujem in naborne ubežnike zadeval ukaz o potnem listu z dne 2. maja 1888. l., tujci pa se morajo v Nemčiji v 24 urah oglasiti policiji, sicer se bodo iztirali.

Rim. — Sv. oče papež je vzprejel dne 20. t. m. prvih 2000 francoskih romarjev. Papeža so prinesli na sedeži, tako zvanem „sedia gestatoria“. Kardinal Langenieu in grof Mun sta prebrala адреše. Odgovarjajoč, stal je sv. oče 25 minut po konci. V svojem odgovoru je rekel sv. oče, da je francoski narod prvi, ki je po izdani papeževi encikliki poslal zastopnike delavskega stanu k njemu. Dejal je, da se socijalno vprašanje ne da rešiti brez cerkvene pripomoči, svaril delavski stan pred brezbožneži, katerih je med socijalisti mnogo, ter ga opominjal k varčnosti in treznosti.

Rusija. — Vsled slabe letine je na Ruskem po nekih gubernijah nastala huda lakota. Vlada je dovolila 25 milijonov rubljev podpore. Železnični tarifi za krmo v kraje, koder je lakota, so jako znižani, pa tudi za ži-

vino iz teh krajev. — Poruča se iz Peterburga, da bode prišel namesto dosedanjega srbskega poslanika v Peterburgu Petronjevića sedanji ministerski predsednik Pašić.

Poučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

235.

Pripravljanje in žvekanje betela. Ava in pijača od nje.

(Konec.)

Žvekanje betela je postalo pri mnogih azijskih plemenih prava strast. O njem vedno z največim zanosom govore, in v sanskrtu je pesen, katera pripisuje betelu trinajst plemenitih svojstev in veli, da bi se ta svojstva komaj tudi v nebesih nahajala. Mnogi bi rajši pustili jed in pijačo nego betel.

Učinek betelov nam je še malo poznan. Z žvekanjem se v ustih izločuje velika množina sline, in koža se na telesu slabo izhlapeva. Pljunek porudi, in človek kakor da kri pljuje. Usta, ustnice in zobje dobé rdečo bojo, kar se Evropecu, kadar prvi pot vidi, izredno gabi, domačini pa imajo to za uzor lepote. Sapa dobi od betela ugoden duh, usta se ohladé, a zobje učvrstijo. Edino na Nikobarskih otokih so zapazili, da se od betela zobje grdo pokazé, in to najbrže zato, ker betelu primešavajo preveč apna. Kako betel deluje na živce, tega ne znamo. Domačini velé, da jih betel bistri in razveseljuje, in mi jim moramo verjeti, ker bi ga drugače ne uživali po toliko krajih in tako zelo. Po nezdravih in močvirnih krajih Indijskih velé, da betel človeka varuje bolezni, in brž kot ne je v poprovčevem perji ona moč, katera človeka mrzlice brani. Betel upotrebljajo za zdravilo proti omami od opija, ker človeka strezvi, kakor pri nas kava razbistri pijanca. Kapitan Wilkes pripoveda, da je videl, kako se je sultanov sin od opija tako omamil, da je bil popolnoma trd in kakor nezaveden. Ko se je zopet zavedel, poiskal je betela. Sluga je takoj malo kepico sam našvekal in jo potem njemu v usta položil, in kmalu je bil zopet zdrav in vesel. Pa tudi sam betel ima v sebi neko omamno moč; če ga človek veliko žveka, izgubi zavest. No kake so stvari v betelu in kako delujejo, to do sedaj ni preiskano.

Na otočji Tihega oceana, kjer se je betel udomačil, jemljó namesto betelovega poprovca perje od „ave“ ali „kave“. Ava je tudi ena vrsta poprovca ter ima v sebi omamno tvar, katero zovejo „kavahin“. Te omamne stvari je mnogo več v korenu nego v perji, in zato je po otokih Tihega oceana mnogo bolj domača in priljubljena opojna pijača, ki jo od tega korena napravljajo, nego betel. Pijača „kava“ mora biti pri vsaki slovesnosti. Na otoku Puynipetu jemljó koren od poprovca, ki ga na kamenu